

märka last

MTÜ Lastekaitse Liidu ajakiri

6/2014

MTÜ Lastekaitse Liit üldkogu valis
uueks juhatajaks Martin Medari

Täisväärtusliku kodanikuühiskonna
aluseks on noorte ja laste kaasamine

Kohvikupäeval lapsepõlve otsimas

Mida vajab minu laps?

Viljandis toimub koolirahu tseremoonia

Emma Lastelaagrist

Lapse õiguste konventsiooni artikkel 12

Osalisriigid tagavad lapsele, kes on võimeline iseseisvaks seisukohavõtuks, õiguse väljendada oma vaateid vabalt kõikides teda puudutavates küsimustes, hinnates lapse vaateid vastavalt tema vanusele ja küpsusele.

Toimetaja:
Mart Valner

Reporter: Kadi Hainas
Kujundaja: Katrin Nõu

Ajakirja kontakt: ajakiri@lastekaitseliit.ee
Ajakiri.lastekaitseliit.ee

Väljaandja: MTÜ Lastekaitse Liit

 sotsiaal
ministeerium

 HASARTMÄNGUMAKSU
NÕUKOGU

MTÜ Lastekaitse Liit üldkogu valis uueks juhatajaks Martin Medari

Martin Medar on olnud tihedalt seotud juhtimise, noorsootöö, hariduse ja kultuuri valdkondadega. Viimati juhtis ta Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi, mis on Eesti suurim rahvatantsu ja rahvamuusika liikumist koondav organisatsioon.

„Mul on väga hea meel leida väljund oma soovile seista lapse õiguste eest. Lastekaitse Liit on tugev ja end juba veerandsaja aasta jooksul tõestanud organisatsioon. Loodan tegusalt panustada lastekaitseliikumisse. Praegu on nii Eesti lapse kui ühiskonna ees palju väljakutseid. Tõstes ühiskonna teadlikkust, kasvatame järgmise põlvkonna Eestit,“ rõhutas Medar üldkogule kogunenud liikmesorganisatsioonidele. „Balti ketis seisnud on rajanud Eesti tuleviku aluse. Sellele ehitamiseks vajame palju ja tugevaid kive – lapsi. Hästi koheldud laps viib ühiskonna väärtused edasi. Võrdne kohtlemine ja vaesuse leevendamine on kaks olulist märksõna,“ lisas Medar.

Senine juht Alar Tamm, kellel täitub 1. septembril MTÜ Lastekaitse Liidu juhina 20 aastat, jätkab edaspidi liidule kuuluvate Remniku ja Pivarootsi õppe- ja puhkekeskuste arendamist.

Pikemalt Martin Medarist saab lugeda ajakirja järgmisest numbrist.

Fotol Martin Medari vasakul ja Alar Tamm paremal.

Täisväärtusliku kodanikuühiskonna aluseks on noorte ja laste kaasamine

Kadi Hainas

“Leppisime kokku, et istud laua taga ja oled vait,” sõnab Marika tõrelevalt oma pojale. Mihkel ei saa aru, miks ema teda ei kuula. Peagi jõuab kätte hetk, mil ta isegi ei ürita seda mõista. “Minuga niikuinii ei arvestata,” pomiseb ta endamisi.

Fotol Laste ja noorte kaasamise arutelu Arvamusfestivalil

Juba lapsepõlvest peale sissejuurutatud muster on varmas tulevikku kaasa kanduma. Sellise suhtumisega kaob ära ka lapse enda soov maailmaparandamises kaasa lüüa ning lõpuks on järel vaid otsustusvõimetu ning passiivne noor.

Laste ja noorte kaasamine kui toimiva ühiskonna alus

“Teeme selle selgeks, et kui noor jagab konverentsil märke ja registreerib osalejaid, siis see ei ole kaasamine. Kaasama peaks algusest peale - alates planeerimisest,” kirjeldab MTÜ Foorumteatri juht ning MTÜ Mondo projektijuht Nikolai Kunitsõn vigu, mida tema arvates laste- ja noorte kaasamises tehakse. Ta tõdeb, et see on raske, aja- ja ressursikulukas

protsess, aga sellegipoolest tuleb näha pikemat perspektiivi.

Kuid millistes situatsioonides laste ja noorte häält kuulda ei võeta? “Väga lihtne. Igal pool!” sõnab Kunitsõn ning lisab, et pigem oleks kergem välja tuua kohad, kus laste ja noorte häält kuulda võetakse. “Mina näen laste ja noorte kaasamist kui väga olulist tegurit tänapäeva demokraatlikus ühiskonnas” leiab ta.

On äärmiselt oluline, et lapsed ja noored saaksid kaasatud nende enda elu puudutavate otsuste tegemisse. “Selle kaudu aitame kaasa aktiivsemate kodanike tekkimisele, mis tulevikus viib toimiva kodanikuühiskonnani, mis on kasulik meile kõigile,” kirjeldab ta sündmuste jada. Kunitsõn

on veendunud, et tänases ühiskonnas ei võeta lapsi kui võrdseid partnereid ning nendega ei suhelda eakohaselt. Pigem kaasatakse vaid dekotriativselt või siis, kui on liiga lihtne.

Elav arutelu selgitab olukorda

Eesti Avatud Noortekeskuse tegevjuht Heidi Paabort leiab, et kaasamine ja kaasa rääkimine on eluterve ühiskonna alus. Kui last ei kaasata, ei teki temas ka osalemise tunnet, sest jääb mulje, et keegi teine otsustab kõik olulise tema eest ära. Ning veelgi enam - kui juba tema eest otsustatakse, või tekkida teatud trots - ise otsustasite, tehke ka siis ise!

Enda lastega suheldes on Paabort märganud, et isegi kui tema mõte jääb nn "võitjaks" on laps läbi arutelu kinnitust saanud sellele, miks see oli parim valik. Nii ei teki lapsel muljet - miks ma üldse pakun, nagunii on emal õigus. "Igal otsusel on taga argumendid ja lapsed ei saa neid argumente kunagi teada, kui neid arutellu ei kaasata ning küsimusi ei esitata."

Osalemise mitu etappi

Paaborti sõnul koosneb osalemine mitmest etapist: idee/mõtte tekkimine, tegevuse planeerimine ja vastutuse võtmine, idee teostamine ja sellest protsessist õppimine. Kui me kaasame lapsi vaid idee teostamisse, jäävad mitmed etapid vahele. Näitena toob ta vastutuse võtmise. "Kõige parem oleks, kui laste ja noorte kaasamine on tavapärane osa igapäevasest elust, sest nii õpitakse end tundma, oma piire seadma ja võtma oma elu eest vastutuse."

"Kui me kaasame lapsi vaid idee teostamisse, jäävad mitmed etapid vahele."

Noortekeskuste juures toimivad aktiivgrupid, õpilasesindused kui ka noortevolikogud on sammuke lähemal olukorra paranemisele, kuid Paaborti teab

öelda, et kahjuks on ikka veel olukordi, kus arvatakse: Mida see laps ikka teab. Meie, täiskasvanud, teame kõige paremini!

Paabort mõtiskleb, et tasuks juurelda selle üle, kuidas tekitada noores uudishimu nii, et ta tahaks olla osaks ühiskonnast. Väga oluline osa on aktiivusetel tegevustel, mis leiavad aset peale kooli. Näiteks vabatahtlik tegevus, osaluskogudes osalemine, ühingud, huvitegevus jne. Läbi vabatahtliku tegevuse on võimalik luua seoseid õpitud ja elu vahel ning kasutada lastele ja noortele antud potentsiaali.

Kohvikutepäeval lapsepõlve otsimas

Kristjan Arunurm, MTÜ Hiiumaa Lastekaitse Ühing liige,
ühapäevakohviku Kuhu Kadus Lapsepõlv majaperemees,
fektuuri ennetusteenistuse vanem

Kärdla Kohvikutepäev on tuntud suvesündmus, mil mitmete kodu- ja avalike õuede väravad avanevad üheks päevaks kõigile huvilistele kohvikuustena. Tänavusel, 2. augustil toimunud kaheksandal Kohvikutepäeval pani oma ühapäevakohviku püsti ka Hiiumaa Lastekaitse Ühing.

Kohvikupaigaks sai Kärddla vanima maja avar õu, mille „sisustamisel“ lõi kaasa mitukümmend Hiiumaa Lastekaitse Ühingu liiget ja vabatahtlikku, appi tuli ka Lastekaitse Liidu esindus ning toredad sponsorid.

Nimeks valisime Kuhu Kadus Lapsepõlv. Teades juba ette, et ei ole ta kadunud kuhugi. Kohviku kontseptsioon sai seotud nii maja ajaloo kui lastepärasusega. Nimelt: avastasime, et

peagi saab 70-seks rootsi verd raamatu-vigurvänt Pipi. See sobis hästi, sest aastast 1806 teada olev kohvikupaik ise oli tihedalt seotud rannarootslastega. Niisiis kolisimegi Segasumma suvila kohvikutepäevaks endisesse rannarootsi küla tallu. Ahjaa, Pipi olla jõudu katsunud suure Alfredoga – ilmselt ka sellepärast valis ta oma kohvikuks maja, kus suvitanud Eesti jõumees Georg Lurich.

Nagu juba aru saate, ei võinud meie kohvik ometi üksnes toidupoolisega piirduda, kuigi sellele olime tublisti rõhku pannud, nii et saime veel mitu nädalat korralike kõhutäite eest kiidusõnu. Loomulikult pidi pipiliku oleku tagamiseks kohal olema ka Pipi – õieti üsna mitu, sest üks poleks säärast inimmassi lõbustades kuumas päevas lihtsalt vastu pidanud. Ja politseinik Blom, kes sobis hästi näiteks kõieveokohtunikuks. Ning mõned Lastekaitseühingu liikmed meisterdasid lastega töötoa-telgis märke ja martsipanivärki ja laval toimusid

lasteetendused ja murul väänasid konte noored tsirkuseakrobaadid.

Melu oli võimas, rahvast voolas läbi õue sadade kaupa ja paljud tulid teistest ühepäevakohvikutest jälle meie õuele tagasi, öeldes, et „Siin on nii mõnus!“. No loomulikult oli meil mõnus seda kuulda. Eks me olime ju pingutanud ka: meie õuel oli kasvama läinud kaks noorukest

limonaaditamme, meie kohvikuriiulites olid „Ravum“, „Suureks mitte

kasumise pillid“ ja muud salapärast ning tarvilikku. Vanast saepukist, palgi-jupist, plekkämbrist ja õlgedest oli Pipi saanud endale isegi hobuse. No mida sa, hing, veel tahta oskad.

Nii et meie jäime oma kohvikuasjatamisega üliväga rahule ja kui pisut ka praktilise poole pealt rääkida, siis eks me teenisime väikse kopka ühingu kaukasse muidugi ka – ikka selleks, et ühingule kauaoodatud märgimasin osta ning ka edaspidi kirjutada Hiiumaa lastele kasulikke projekte, millele vaja ju kuskilt omaosalus leida. Mis me siis teistele lastekaitseorganisatsioonidele oskame öelda? Mis muud, kui et julgege teha ja korraldada – see annab asendamatu kogemuse ja adrenaliinidoosi, liidab meeskonda ning on ehk majanduslikultki veidi abiks. Kuid see viimane pole ju peamine, kõige tähtsam on ikka suuri asju korda saates kasvav usk nimega „me suudame!“.

“Mis muud, kui et julgege teha ja korraldada.”

Lastekaitseühingu liikmed
meisterdasid lastega
töötoa-telgis märke ja
martsipanivärki

Mida vajab minu laps?

Marika Poolakese, projektijuht

Maikuus korraldas Viljandi Lastekaitse Klubi koostöös Tarvastu valla nelja lasteaiaga lastevanematele teavitusüritused „Mida vajab minu laps?“ Projekti rahastas MTÜ Lastekaitse Liit ja toetas Tarvastu Vallavalitsus.

Ürituste eesmärgiks oli tutvustada emadele-isadele kiindumussuhte tähtsust ja anda näpunäiteid lapsevanema rolliga paremaks hakkamasaamiseks.

Lapsevanemad said vaadata filmi „Kätki kütked: kiindumussuhe“, mis andis teavet lapse ja vanema vahelise kiindumussuhte kujunemisest ning mõjust lapse arengule. Filmi idee autor Margit Pajo vastas tekkinud küsimustele ja andis emadele-isadele mõtteid, kuidas olla veelgi parem lapsevanem.

Arutelu käigus tuli enamusel lapsevanematel tõdeda, et neil ei ole piisavalt aega oma laste jaoks. Ka lapsed panid Tarvastu Gümnaasiumi huvijuht Romet Koseri abil kirja oma mõtted heast emast ja isast.

Iga lasteaed aitas korraldada osalejatele kohvilaua ja ürituse lõpus loositi osalejate vahel välja erinevad lapsevanema oskusi kirjeldavad raamatud ning anti teavet nõustamisvõimaluste kohta maakonnas.

VÄLJAVÕTTEID LASTE VASTUSTEST

Milline on hea isa?

- „Kes armastab lapsi, armastus on ilus“;
- „Kes mängib lapsega kahekesti“;
- „Teeb emale musi“
- „Teeb alati tööd, kui emme on väsinud“
- „Aitab lapsi, kui ei saa ülesse, siis tõstab“

Milline on hea ema?

- „Teeb musisid, ostab barbiseid ja teeb süüa“;
- „Hea ema aitab arvutikoodi teha, kui ise ei oska“;
- „Kui laps on hea, siis on ka ema hea“

Vastustest selgus, et lastele on olulised ikka need kõige tavalisemad ja lihtsamad asjad: et vanematel oleks nende jaoks aega, et kodus oleks süüa ja ei oleks tülisid ning ema ja isa oleksid õnnelikud.

Viljandis toimub koolirahu tseremoonia

1. septembril saab Viljandist Koolirahulinn. Nii selle aasta kui ka 1. septembri avalavastuse nimi ja juhtmõte on "Üheskoos!". Üheskoos oleme tugevamad, üheskoos on meid paremini kuulda, üheskoos jätame endast maha suurema jälje. Üheskoos on üleskutse märkama teist enda kõrval, et oma jõud ühendada, sest üheskoos on julgem uusi asju proovida ja muuta midagi enda ümber.

Koolirahu ei pruugi olla iseenesest mõistetav, aga see saab olla eesmärk omaette: kõikide püüd kõikide eest, üheskoos.

Sel aastal annab esmakordselt koolirahu hoidmise nimel allkirja ka Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kõikide üliõpilaste nimel, et olla toeks ja eeskujuks.

Ootame teid kõiki, üheskoos, Viljandi lauluväljakule esimesel septembril kell üks!

VAATA LISA:

<http://koolirahu.lastekaitseliit.ee>

ÜHESKOOS

KOOLIRAHU LEPING

Soovides, et 2014/2015 õppeaastal valitseks Eesti koolides tõine ja sõbralik meeleolu ning õpilaste ja õpetajate koostöö tugineks teineteise mõistmisele ja usaldusele, lepime kokku järgnevas:

**Märkame, kuulame ja tunnustame üksteist
Oleme sallivad, hoiame kokku ja aitame üksteist
Hoidume vägivallast ja meelemürkidest –
kool peab olema turvaline ja mõnus paik!
Teeme koostööd ja osaleme aktiivselt koolielus
Armastame õppimist ja õpetamist!**

Õpilased

Õpetajad

Emma laagrisuvest!

Me käisime õega koos juulikuus kümme päeva Pivarootsi lastelaagris. Seal oli väga tore. Me meisterdasime seal palju toredaid ja huvitavaid asju: me tegime endale Taskusõbra, meisterdasime kipsist ja klaasist töid, tegime oma vanast pluusist uue ja ilusa, saime proovida kangastelgedel kudumist ja palju muud huvitavat. Mulle meeldis kõige rohkem ronimisseinal ronimine ja tuulelohe tegemine. Laagris oli väga hea süök ja igaüks sai olla toimkonnas. Lisaks käisime rannas, igal õhtul oli viktoriin ja teisel õhtul oli disko! Laagris olid väga head ja toredad õpetajad. Mulle meeldis, et sain endale palju uusi sõpru.

Emma

MÕTLE KOOS LAPSEGA

Midagi juhtus mänguväljakul. Tüdruk kutsub õpetaja, aga...
Mida saavad lastevanemad lasteaias ära teha?

NÄIDISKÜSIMUSI:

- Jutusta, mis toimub pildil.
- Mis Sa arvad, mis juhtus?
- Mida teevad täiskasvanud?
- Mis Sa arvad, mis juhtuks, kui täiskasvanud läheks appi?
- Mida saab tüdruk teha, et täiskasvanuid appi kutsuda?
- Kas keegi mäletab, millal me viimati vajasime mänguväljakul mõne täiskasvanu abi?
- Kas täiskasvanud oskavad lapsi hästi aidata?
- Mida teevad täiskasvanud hästi?
- Mida teevad täiskasvanud halvasti?
- Mida teevad täiskasvanud, kui neil on vaja lapsi aidata?
- Andke kolm vihjet, kuidas täiskasvanud saaksid lapsi aidata?

E-POOD

Õppefilm „Mul on õigus“ Hind: 0.-

Videofilm põhineb ÜRO lapse õiguste konventsiooni sisul ning on sellena käsitletav õppevahendina lapse õiguste temaatika vahendamisel lastele.

Lapse õiguste tutvustamise eesmärgiks on suurendada lastes enesekindlust ja usku oma võimetusse, arendada suhtlemisoskust ning julgustada toime tulema igapäevaelu väljakutsetega. Samuti aitab film selgitada, milleks on vaja tagada inimesele teatud õigused ning missugune vastutus kaasneb oma õiguste kasutamisega. Õppefilm on mõeldud kasutamiseks eelkõige koolieelsetes lasteasutustes lapse õiguste teema käsitlemisel. Õppefilm on valitud teemad, mis on koolieelikule lähedasemad, mõistetavamad ning puudutavad tema elu otseselt.

Filmi eesmärgiks on ärgitada lapsi aktiivselt kaasa mõtlema ning oma arvamust väljendama.

Õppefilm koosneb ühest sissejuhatavast ning seitsmest iseseisvast loost, millest igaüks illustreerib ühte, kindlat igale lapsele kuuluvat õigust. Erinevadid lugusid ühendavad vaheklipid, mis on esitatud vestlusena jutustaja ja kahe peategelase-lapse vahel. Õppefilm kogupikkus on 40 minutit.

Lisainfo:

www.lastekaitseliit.ee

ajakiri.lastekaitseliit.ee

lapsehaal.lastekaitseliit.ee

www.targaltinternetis.ee

www.kiusamisestvabaks.ee

Uuri ka Lastekaitse Liidu

lastelaagrite kohta:

www.lastelaagrid.eu

Lastekaitse Liit
Estonian Union for Child Welfare

T@rgalt internetis

**Anna meile tagasidet ja soovita teemasid,
mida võiksime järgmistes numbrates kajastada.**

ajakiri@lastekaitseliit.ee

